

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Passzív emberek.

Székelyudvarhely, jul. 13.

Neve Bot Mihály. Harminczöt esztendő s a fellábara sánta; de ez nem baj. Van neki egy telekalja földje, az apjának is annyi volt. Se el nem vesz belőle, se hozzá nem ad. Hetente egyszer eszik marhahúst. A nevét jól leírja; silabizálva olvasna, ha akarna, de ennek nem érzi lelki szükségét. Eljár a templomba szokásból; köszön az urnak szokásból. Mindent megszokásból cselekszik. Teljesen passzív alak. Ami vele történik, azt felsőbbrendű szabályok következményének tudja be. Miért van az eső, mire kell az adó? — nem kíváncsi rá. Szavazati jogot gyakorol, de képviselőjének programját nem érti, vagy legalább is nem bizik erről alkotott felfogásában. Egyáltalán sohasem közvetlen megfigyelése alapján állapítja meg a dolgokat. Amit meg kell látni, meghallani és tovább adni, erre az a szójárása: „azt mondják“. Mindig másokon keresztül beszél. A „mások“ súlyát pedig nem azok egyéni jelentősége, hanem számbeli mennyiségük szeriat méri. Egy másvalaki keveset számít; tíz másvalaki már súlyos, akár vénasszony, akár iskolás gyermek. Ez a Bot Mihály ugyszólván értelmi ellentállás nélkül tart a mindenkori többséggel. Mameluk természet, aki a mások kitaposott csordajárásán halad. Az önkormányzatnak semmiféle kapacitása nincsen meg benne.

Szerencsétlenségére Bot Mihály tényező a község életében. A többek között birót választ, jegyzőt, papot és tanítót választ. Mint presbiteri tagnak az egyházközség ügyeibe is beleszólása van. A lelkész meg a tanító ténykedéseit gáncsolhatja. Adót szavazhat meg. Közvagyon fölött rendelkezik. A községi életre gyakorolható befolyása tehát világos. De ez nem baj. Közügyekben a kormányzat könnyű, mert az ember egyszerűen a többséghez szegődik s nem érzi az egyéni felelősség súlyát.

Fogósabb dolog azonban, hogy Bot Mihálynak önmagát is kormányoznia kell. Ehhez már kapacitás szükséges. Az pedig nincs. Ennél fogva Bot Mihály a szokás járma elé fogja magát s a kitapasztalt országuatról le nem tér. Minden új vállalkozástól fél, mert bizalmatlan önmaga iránt, hogy annak előnyeit vagy hátrányait átlássa. Buzán, burgonyán, tengerin kívül mást nem termeszt. Gépet nem vásárol. Váltót nem ír alá. Orvost nem hivat. Őrizkedik, nehogy a törvénnyel dolga legyen. Begubózik az apától tanult nagyszerű kezdetlegesség állapotába s kirekeszti magát a haladó erők közül. Haladás számára egyáltalán nincs.

Az ország azonban halad veszettül s Bot Mihályra nem ügyel. Mihály sem vet ügyet arra, mit cselekszik Fejérváry, Wekerle. A kormány törvényt alkot, rendeleteket ad ki, vámszerződést köt s hivatkozik a népre szaporán. Bot Mihály eközben megzavartatás nélkül elvégzi az őszi szántást; vet, arat, csépel s méltóságos nyugalommal vesz részt a presbiteri üléseken. Hogy mi köze hozzájuk a védvámok-

nak, külön vámterületnek, tőzsdei határidő üzletnek, ezt Bot és társai nem tudják. A fiak se fogják tudni. A kormány kormányoz a maga módja szerint. Bot Mihály is él a maga módja szerint. Tisa helyett jön Fejérváry, utána Wekerle. Botnak az is mindegy. A szabadelvűséget veszedelem fenyegeti. Botnak az is mindegy. A pap, a tanító, a jegyző, a föld és a kesely a régi marad. És Bot is a régi marad.

Ez a Bot-féle tipuseMBER száz év mulva fog odajutni, ahol most mi vagyunk. Pedig ez is faji típus. Részben fájdalom, részben szerencse, hogy az. Fájdalom, hogy fejlődő átalakulása lassu. Faji intelligenciánk kiválasztása egyáltalában szörnyű nehézkes. Juhász, csósz, kerülő emberek és utcáseprők között mennyi szép, tipikus magyar arc és e napsütötte férfiakban mennyi kevés haladó energia! A zsidó egyetlen nemzedékkel kiváltja a vezető intelligenciát. Születik egy picziny gyermek, ki a sötét körül tanul meg járni s mire bajusza serkedni kezd, doktorrá ugrik. Születik egy másik gyermek eke mögött s haja is megöszül, még sem nő tul az eke szarván. Lassan vált ez a faj; módosuló, alkalmazkodó képessége a csiga tempójában érvényesül. Szerencse még, hogy az így lassan forró nemes ital, izt, aromát hiven megöriz. Bot Mihály nélkül a nemzet több vért képezhetne, de elvesztené vérének karakterét.

Az Bot Mihály, ez az aromikus székely, akár jó, akár jó, akár rossz anyag legyen: a mi anyagunk. Ha a leggyengébb családtag is, de családtag. Neki is jönni kell velünk, annál inkább, mert ő a vezetők közé tartozik. Kormányzó erőt tisztelünk benne. Kapacitásának kiképzésére nem gondoltunk, de vezető cselekményekre hívtuk fel s különösen szent jogot nyert arra, hogy ázsiai ember legyen belőle s hogy egyetlen elcsuszamlással saját felelősségére törhesse ki a nyakát. Mert úgy kell meggondolni, hogy a magas községi pótdától kezdve egészen a rossz vámszövetségig és a javithatlan végrehajtási törvényig, voltaképpen senki se felelős a gyakorlatban, csak az értelmileg be nem rendezett Bot Mihály.

Bot Mihály ma kormányoz öntudat nélkül, sőt a haladás fogalom iszonyával telten. Elméletileg és közszólam szerint ő egy haladó elem, aki örököt állit a szabadelvű táborba vagy a nemzeti ellentállás sírószöge. Követei utján befolyást gyakorol a köztörvényekre. Felügyeli és irányítja saját községének közviszonyait. Könyvtárban buvárkodik, lapot járát. Foglalkoztatja a tizenöt czenrumban elhelyezett gazdasági tanácsadókat. Ismervén a törvényeket, jogi sérelmeket nem szenved. Kereskedelmi ügyletekben óvatosan helyt áll. Hitelszükségletét szabatosan lebonyolítja. Kedvezően vásárol s kitűnő szimatja van a jó piac felkeresésében. Törvény, rendelet, intézmény erre is, arra is van; Bot Mihálynak csak meg kell rázni a csengetyüt, hogy a kulturális, a jogi s a közgazdasági apparátusok szolgálatára álljanak. Aranyos dolga

van hát ennek, az emberjogok minden biztosítékával körülszáncolt Bot Mihálynak. A' bizony! De ez csak elmélet.

A valóságban úgy áll a dolog, hogy ha tartózkodási ösztöne nem szögezi a kitapasztalt maradi alaphoz, csak egyet kell csuszni, csak egyet kell vágodnia, hogy a jog, törvény és igazság összes gépezetei jussát vegyék s ott maradjon tanács, vigasz és segély nélkül az utszélien és még panasza is belefutadjon az ügyesebben haladók farkasmorájába.

Udvarhelyvármegye nyelvhatára kulturpolitikai szempontból.

— Ugron Ákos főispán úr figyelmébe ajánlva. —

Székelyudvarhely, jul. 12.

Udvarhelyvármegye, a székelység anyaszéke s egykor a rabonbánok „udvar-helye“, a Királyhágóntuli rész nyelvi szempontból leghomogébb, legmagyarabb vármegyéje. A magyar elem százalékaránya itt, az utolsó népszámlálás hivatalos adatai szerint, az udvarhelyi járásban 89, — a homoródi járásban 92, — és a székelykereszturi járásban 98. Az átlag tehát 93 százalék. Erdélyben egyedül Csikvármegyének kászon-alsíki járása emelkedik felül rajtuk (99%) s az udvarhelyvármegyei átlagot is Erdélyben csak Háromszékvármegye kézdi járása és Csikvármegye felcsíki járása érik el 93—93% magyarsággal.

De vármegyénk műveltségi szempontból is Erdély elsőrendű, vezető vármegyéinek sorában áll, mert ha a népesség legelemibb műveltségének fokmérőjéül az irni és olvasni tudók számát vesszük, úgy Udvarhelyvármegye e tekintetben 51.1%-kal ötödik helyen áll a Királyhágóntulban s bennünket mindössze Brassóvármegye és Marosvásárhely város 64.6%-kal, Kolozsvár városa 63.3%-kal és Szebenvármegye 53.5%-kal előz meg.

Históriai kötelességeinek egyike tehát e vármegyének, hogy Erdélyre nézve általában s a Székelyföldre nézve *szpecialiter* az anyaszék vezető és nemzetileg, állampolitikailag konszolidáló és attraháló szerepét megtartva, azt minden jogos és természetes erkölcsi, értelmi és erőhatalmi tényezővel érvényesítse és biztosítsa. A történeti mult pozitív biztosítékainál és e vármegye fentebb számszerűleg jelzett kulturális és nemzeti képességeinél fogva ez egyik sajátlagos iránya és feladata Udvarhelyvármegye kulturpolitikájának. A mit Bartha Miklós, vármegyénk szülőtte, az észak-keleti magyar felföld ruténjeinek népméltási munkálatait vezetett borostyánkői Egán Ede emlékének szentelt „Kazár földön“ című munkája egyik helyén a magyar kulturpolitika egyik legfontosabb feladatáról mond, az mi reánk nézve — e vármegye székelyföldi vezető szerepénél fogva — eminenter áll. „Feladatunk — így Bartha — megerősíteni számban, vagyonban, intellektualitásban azt a fajt, a melynek érdeke és érzelme összenőtt a haza történelmi fennállásának életszükségletével. Ennek a feladatnak mindent alá kell rendelnünk. Egész jövődönk a politikai és kulturális egység megőrzéséhez van fűződve. Ezt a kérdést azzal a nemzeti energiával kell kezelni, melyel az államférfiak nevüknek dísz és emléküknök hálát szoktak biztosítani.“ (Kazár földön 181 old.).

Vármegyénk székelyföldi vezető és sajátlagos kulturpolitikai missziójának természetéből kifolyólag a kulturális és a politikai egység biztosítása érdekében kell, hogy komoly, beható és az oszthatlan, egységes nemzeti állam idealjára nézve gyümölcsöző gondoskodásnak tárgyát képezze az udvarhelyvármegyei nyelvhatárnak védelmi (bár én jobb szeretném

nemzetkultúrális és állampolitikai szempontból *offenzív*) kiépítése. Az offenzív jelleg természetessé és indokoltá válnék azon jogos faji és nemzeti kihatás folytán, mely államalkotó, erkölcsi és kulturális tökének teljes energiájával nyugati irányban kifejtendő lehetne Háromszék, Csik, Udvarhelymegye, Maros-Tordamegye egy részének (a felsőmarosi járást kivéve) és Brassó megye hétfalusi járásának kevés megszakításokkal tömör kontingenst alkotó magyarsága által. Ezen néprajzi és politikai térfoglalás a nemzeti védelem szempontjából poláris kiegészítője volna azon azonos irányu tervszerű, céltudatos munkásságnak, mely a magyarországi románság nyugati határszéléről Szatmár és Bihar megyék egy részének, Békés és Csanádmegyék magyarsága által kifejtendő kelet és délkelet felé.

Udvarhelyvármegye — mint említém — Erdély nyelvi szempontból leghomogénebb, legmagyarabb vármegyéje. A vármegye területe nyelviileg összefüggő magyar kompleksumot képez, kivéve annak nyugati és délnyugati, Nagyküküllővármegyével érintkező határszélét, hol három községben a szász elem (*Homoródbene, Homoróddaróc és Erked*) és három községben a román elem (*Székelyandrásfalva, Székelyhidegkut és Magyarfelek*) van majoritásban s hol tehát tekintetbe véve egyrészt az Oltvidéki medence összefüggő és nagy kiterjedésű szász nyelvkeletének észak-keleti irányban való jelentékeny és természetes beszivárgását és tekintetbe véve másrészt a román elemnek a Maros bal partja és sajátlag Küküllő megye keleti határától való terjeszkedését, mint román-szász nyelvhatáron a magyar faj védelme s a magyar nemzeti kultúra szupremáciájának biztosítása és progresszív térfoglalása szempontjából állami kulturintézetek s *első sorban állami kisdévodák és állami elemi iskolák* létesítésére elsőrangú állampolitikai szükség van. E szükségnek sürgős kielégítése csak annál is inkább kívánatos, mert a szász és román beszivárgás Udvarhelyvármegye nyugati és délnyugati határszélén már megtörtént s itt részint szigeteket, részint (főleg délnyugatról) közvetlen, megszakítatlan nyulványt képez s ezáltal az udvarhelyvármegyei magyarságra nézve közvetlenül, a Székelyföldre nézve pedig közvetve, nemzeti és kulturális szempontokból *ekszponált nyelvonalat* alkot. A nemzeti védelmül jelölt ezen nyelvhatáron fekvő s nemzetiségileg — a magyarság mindegyre fogyó nagy kisebbsége miatt — *ekszponált Homoródbene, Homoróddaróc, Erked, Székelyandrásfalva, Székelyhidegkut és Magyarfelek* községben tehát az 1891. évi XV. t. cikk 17. §-a alapján állítandó állami menedékházak illetőleg kisdévodákra és az 1868. évi XXXVIII. t. cikk 80. §-a alapján szervezendő állami elemi iskolákra elodázhatatlan szükség van! Felette kívánatos, hogy az itt *nemzeti védelmül szervezendő áll. elemi iskolákkal* kapcsolatosan és egyidejűleg a közokt. miniszter ur 1902. évi 21.015 és 1903. évi 41.846 számú körrendeletének megfelelően és az ezen körrendeletekben lefektetett irányelvekkel, a mindennapi és ismétlődő iskolából kiszabaduló mindkét nembeli ifjúság részére, *ifjúsági egyesületek* is szerveztessenek!

Azon plauzibilis körülmény, hogy nevezett községek ezidőszerint is német tannyelvű ágost. evang. és román tannyelvű gör. kel. felekezeti elemi népisiskolákkal el vannak látva, mely iskoláknak esetleg sem elhelyezése ellen a népoktatásügyi alaptörvény idevonatkozó rendelkezéseinek szempontjából, sem pedig a magyar nyelvi tanítás eredményessége ellen az 1879. évi XVIII. t. cikk 4. §-a és az 1905. évi 72.000 sz. VKM. Utasítás szempontjából jelentékenyebb törvényes kifogás nem emelhető, (?) komoly és indokolt kifogást nem képez és nem is képezhet az állam által állítandó népoktatási tanintézetekre nézve, mert az 1868. XXXVIII. t. cikk 80. §-a expressis verbis kimondja, hogy: „a közoktatási miniszternek jogában és tisztében áll, bárhol, ha szükségesnek látja, tisztán államköltségen, a helyi körülmények által igényelt népoktatási tanintézeteket állítani“.

Már pedig fontolóra véve azt, hogy:

1. vármegyénk jelzett és nemzetiségileg majorizált ezen nyelvhatára a nemzeti állam politikai és nemzetkultúrális tekinteteiből, feltétlenül és elodázhatatlanul szükségét érzi az állami népoktatási tanintézetek alsó tagozatainak, mert ezen nemzeti köteleesség teljesítésének az e vonalon ezidőszerint működő, nem magyar tannyelvű hitfelekezeti népisiskolák — köztudomásulag — megfelelni alig képesek;

2. jól szemügyre véve és részletesen összeha-

sonlítva csak az 1890-iki és az 1900-iki népszámlálásnak is ezen községekre vonatkozó demografiai adatait, melyeknek nyilvános tanubizonyosága szerint a székelyandrásfalvi 17% magyarság, az erkei 10% magyarság, a homoródbenei 8% magyarság, a homoróddaróczi 5% magyarság, a székelyhidegkuti 2% magyarság és a magyarfeleki 0.7% magyarság nemcsak hogy egy decennium óta holt ponton áll, hanem ezen százalékarány a községek mai nemzetiségi viszonyai szerint még apadóban van; — (ez szolgál reális alapul az előző pontban foglalt azon negatív következtetésnek, hogy ezen felekezeti népisiskolák a nemzeti védelem szempontjából alig megfelelők);

3. tekintetbe véve azt, hogy a szász és román elem befelé való fokozatos szivárgása az általuk majorizált periferiáról csak természetes s a magyarság szempontjából az itt ugyszólván holt ponton álló társadalmi asszimiláció védelmi szempontból elegenden, offenzív szempontból pedig pláne szóba sem jöhet;

mindezen konkrét okoknál fogva, mert szükséges, mert a helyi körülmények által teljesen indokolva van, mert így követeli azt a nemzeti védelem kulturpolitikája is, az államkormányának nemcsak *joga*, de sőt még inkább *tiszte*, hogy vármegyénk itt jelzett nyelvhatárát az államalkotó magyar faj történeti javára, a magyar nemzeti állam politikai és kulturális egységének biztosítására kiépítse s a meginduló nagy, fontos, messze kiható céltudatos, energikus nemzeti és kulturális munkának sikerét első sorban is itt szervezendő erős, mintaszerű, körükbe szinte önkéntelenül vonzó állami elemi népoktatási intézetekkel, kisdévodákkal és ifjúsági egyesületekkel garantálja.

Ez Udvarhelyvármegye nyugati és délnyugati nyelvhatárának sajátlagos kulturpolitikai missziója! Ez vármegyénk székelyföldi vezető szerepének — nemzeti szempontból — egyik speciális, ezidőszerint elsőrendű feladata!

Hangot adtam e helyütt ezen sajátlagos és nagyon is aktuális feladatnak, anélkül, hogy ezzel az erre hivatott, illetékes tényezők e tárgyra vonatkozó állásfoglalásának és diszpozíciójának bármiben is prejudikálni szándékozzam.

Chalupka Rezső.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, jul. 13.

Néhai való jó Pulszky Ferenczel történt meg a Bach-korszakban, hogy a nagyorrú férfi, a ki politika szereplése miatt kénytelen volt áruhában bujdosni, a rendőrség kezébe esett. Bevitték a rendőrfogalmazóhoz, aki mindenekezt levetette vele az álszakállát, azután az álhaját, az álbajuszát, álszeplőit, végül pedig ráordított a tekintetes orral megáldott emberre:

— Herunter mit der Nase!

A derék beamter nyanis azt hitte, hogy a nagy orr sem valódi.

A napokban egymástán jöttek napvilágra a sajtóbotrányok. Legelsőbb a fiemei kormányzó beiktatásánál történt, hogy néhány ur, a ki újságírónak vallotta magát, megszarolta az új kormányzót, még pedig alaposan. Állítólag még azok a bizonyos ezüst kanalak is eltűntek. Azért hogy állítólag, mert a fiemei kormányzó gavalériája enyhíteni igyekezett a dolgot.

Ez azonban nem mentség azokra a „hirlapírókra“ nézve, a kiket a legkisebb riporter sem ismer el kollegájának, mert aki zsarol, az nem hirlapíró, az gazember.

Ez az eset éppen elegendő, hogy a kik a hirlapírókat kisebbiteni szeretik, azok általánosítsák a véleményeket. Ez a vélemény tudvalevőleg abban konkludál, hogy az újságíróról le kell kaparni az erkölcsbírót és előtte áll a csirkefogó. Le a Cátók álarczával! És legyen bár százszor tisztességes, százszor tisztakezű az újságíró, a nagyáltalánosítók reájuk kiáltják: Herunter mit der Nase! Le a tisztesség álcájával!

*

A felirati vitát a nemzetiségi képviselők obstrukciós szándékából két hétig kinyújtottak és a legdrágább munkaidőt üres szófecsérléssel elpazarolták. A régi csapáson haladt valamennyi. Tiltakoztak a magyarosítás ellen és azt akarják, hogy a nemzetiségiek megtarhassák faji önállóságukat.

Beszédjük pedig oda lyukad ki, hogy legyen vége a meghasonlás politikájának és törjünk át az egyetértés helyreállítására, mert csak így biztosítható az ország konszolidációja.

Valóban alig van józan magyar ember, a ki egyet ne értene ezzel a beszéddel. Igazán legfőbb ideje volna már, hogy az egyetértés helyreálljon az államalkotó magyarság és a nemzetiségiek között s legyen vége a meghasonlás politikájának, hogy konszolidált viszonyok közé jusson a sokat zaklatott ország. Csak az a kár, hogy ezek az urak nem a maguk címére adresszálták a maguk feliratát. Nem a magyarságot kellett volna meginteniök, hanem a saját pártbelieket, mert nem a magyarság okoz meghasonlást, nem a magyarság bontja meg az egyetértést, nem a magyarság akasztja meg a konszolidált viszonyok kialakulását.

A farkas és bárány meséjét ismétlik meg a nemzetiségiek, a mikor még ők panaszkodnak a magyarságra. A mese felújításánál azonban meg nem tévesztenek senkit. A magyarság nagyon jól tudja, hogy hányat ütött az óra és eszeágában sincs tovább menni a nagylelkűségben, mint a meddig már ugy is elment. Szó sem lehet arról, hogy lemondjanak a magyar állam egységes és magyar nemzeti jellegéről, arról, hogy az országban, bármi legyen is anyanyelve, mindenki magyarul érezzen és beszéljen.

A vita végén két nevezetes beszéd hangzott el. Az egyiket Bánffy Dezső báró mondta, a másikat Wekerle Sándor miniszterelnök. Wekerle beszédében majdum kizárólag a nemzeti képviselőkkel foglalkozott. Súlyos igazságokat mondott a miniszterelnök a tisztelt nemzetiségieknek.

A felirati vita mégis — bár sok kinlódás után — bevégeződött, de a táucz újra kezdődik a költségvetési vitánál.

*

A végtelen nagy magyar Alföldön ma Achim András, a paraszt vezér a legnagyobb ur Uj Dózsa György, vagy, ha jobban hangzik a név: Uj Csák Máté. Demogog, népribun és oligarka egy személyben. Hatalma Bihartól Csanádig, Csanádtól Baranyaig terjed ki.

Tömegek várják intéseit, kaszás parasztok teljesítik parancsait. A gerendási nagy határban ütötte fel az ősi kurián, Achim András főhadiszállását. Innen küldi bőszeke, gögös, öntudatos hangon megirt cikkeit újságjába, mint hajdanán, száz évnél régebben, Marat és Danton Itt kovácsolja össze haditerveit táborkarával, amelyben, mint a hir mondja, ügyvédek, tanárok és lapszerkesztők is helyet foglalnak. Fantasztikus, csodás hírek terjednek a pártvezérről. És e hírek napról-napra igazabbnak bizonyulnak. Hogy a földműves tömegek egy intésére aratósztrájkba mennek — ez még a legkevesebb. Hogy Achim, a paraszt oligarka a jó multkoriban is összeveszett egy gögös csanádmegyei földbirtokossal és másnap azon a birtokon négyszáz arató tette a fübe a kaszáját — az még a legkevesebb csodálatra méltó. Hanem az már aztán igazán történeti jelensége a magyar nép szociális életének, hogy Achim András, aki időközben elszegényedett, mert a közéleti szereplés felemésztette a gerendási kuriát, a Csaba vidéki kisgazdák közös egyetértésével új földet, új vagyont kapott, hogy teljes anyagi függetlenségének erejével továbbra is vezesse a magyar Alföld parasztjait.

*

A tanintézetek termeiből kivonult a fiatalosság és helyét a szünidők nyugalma és csendje foglalta el.

Ezer meg ezer tanuló mondott ö-ök bucsut a középiskolának s ezer meg ezer család tanácskozik két hónapig a fölött, milyen pályára lépjen a család büszkesége, reménye s nevének jövődöbeli föntartója Ezer család közül aztán kilencszázkilenczvenkilencz a hivatali vagy a tudományos pályára szánja gyermekét s egy-két évtized után kilencszázkilenczven jól-rosszul végzett fiatal ember megátkozza sorsát, minden kigondolható váddal illeti szülőit, mert nemcsak, hogy megélni nem képes, hanem — a diplomájának hasznát nem vehetvén — a szellemi proletáriusok számát szaporítja. Ez a szellemi proletárius pedig sokkal nagyobb veszély a magyar

Központi választmányi ülés. Udvarhelymegye Központi Választmánya f. hó 12-ikén délelőtt *Ádám Albert* főjegyző elnöklété mellett ülésezett. Egy néhány, az 1907. évre érvényes választójogosultak névjegyzéke ellen beadott felebbezés elintézése után az ülés véget ért.

Iskolaszéki ülés. Községi iskolaszékünk f. hó 9-én tartott ülésében tudomásul vette a vizsgák megtartásáról tett jelentést. Magáévá tette az igazgató 1905/6. tanévi jelentését is, majd részletes tárgyalás alá vette igazgató javaslatát, az iskola államosítására nézve. Az államosításra és a város népoktatás ügyének teljes rendezésére nézve, *Gyerkés* igazgató javaslata az, hogy a város a határozatilag már megajánlott hozzájárulások fenntartása mellett kérje az államosítást s ugyanakkor kérje az elhelyezésre, építkezésre nézve az állam beleegyezését, hogy a város által felajánlott évi hozzájárulás terhére s ha a szükség kívánná államsegéllyel is kiegészítve, vétessék fel egy megfelelő nagyságu 30—50 éves annuitásos kölcsön, mely összeggel egy 12 tantermes központi fiú és leány és a szombatfalvi újonnan épített városrészben egy két osztályú I. és II. el. oszt. vegyes, ugyanzintén a Bálint- és Solyomossy-utcák táján szintén egy ilyen két osztályú külvárosi el. iskola építtessék fel alkalmas helyen. Ha pedig az évi járulékképpen megszavazott összegre felvett kölcsön részletei végképp letörlesztetnek, a város további kötelezettsége szűnik meg. Így a város örökre szóló kötelezettsége is megszűnik s az állam és város, mint szerződő felek megterhelhetése nélkül, teljes mértékben rendezve népoktatás ügyünk s jó iskolákkal ellátva lenne. Így államosította és építette fel szebbnél-szebb iskoláit Kolozsvár és Marosvásárhely is az utóbbi közeli években. A további lépések megtétele céljából átteszi a képviselőtestület által kiküldött, az államosítást előkészítő bizottsághoz. Minthogy az iskola népeisége az elmúlt tanévben, a tanerők létszámához mérten felette nagy volt s jövőre is a két első osztályban egyenként 80—100 növendékre van kilátás. Két új tanerő beállítása iránti lépések megtétele elhatározatott. Az iskola költségvetését a múlt évi tételekkel újból elfogadták.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Udvarhelyvármegyében a Székelyvéczei anyakönyvi kerületbe, *Birtalan* Györgyöt anyakönyvi helyettesé nevezte ki.

A Homoród-fürdőn levők névjegyzéke. (Első közlemény.) Esztogár Bálint főerdész felesége, Hidalmás, Kopasz Lukács nagybirt. és fakeresk, Gy.-Szt.-miklós, Kopasz Jakab nagybirt. és fakeresk., Gy.-Szt.-miklós, Özv. Czákó Józsefné Marosvásárhely, Simó Gizella, nagybirt. leánya, Harasztkerék, Özv. Kőnczei Miklósné, Kézdi-szentlélek, Orbán György földbirt. felesége, M.-vásárhely, Müller Vilmos és családja, p. ü. számellenőr, Segesvár, Eperjesi Eliza magánzó, Segesvár, Elekes Mariska, Siménfalva, Bod Károly és családja, ny. r. tanár, Székelyudvarhely, Dr. Sebes Dénes és családja, ügyvéd és orsz.-gy. képviselő, Marosvásárhely, Özv. péterfalvi Molnár Kálmánné, Déva, Dubisz Béla, vasuti tisztviselő, Békés-csaba, Ilyés Ferencz, ny. törv. bír. és családja, Székelyudvarhely, Illyés Miklós ny. huszár-ezredes, Székelyudvarhely, Ravasz Miklós földbirtokos felesége, Homoród-szentpál, Özv. Ravasz Béláné, ref. lelkész özvegye, H.-szentpál, Molnár István és felesége, E. M. K. E. hivatalnok, Kolozsvár, Zimmerman Friderika és leánya, posztgyáros felesége, Segesvár, Csiki Miklósné birtokos, M.-vásárhely, Izmael Mihály, földbirtokos felesége, Radnót, br. Hacke Károlyné magánzó, Budapest, Szabó Albert kir. közjegyző és családja, Budapest, Özv. Thoroczky Lajosné magánzó, Segesvár, Járai Róbert földbirtokos felesége, Deésfalva, Berenczei Miklósné, Dicső-sz.-márton, Felszegi Gyula bankhivatalnok, Dicső-sz.-márton, Horváth Miklós és felesége, kir. táblabíró, M.-vásárhely, Dr. Sárkány Miklós ügyvéd felesége, M.-vásárhely, Horváth Erzsé, Bürkös, Walter Vilmos és családja, szállodás, Székelyudvarhely, Bezeghy Miklós tanár és neje, Pancsova, Özv. Pap Lukácsné és leányai, Erzsé, Mariska, magánzó, Kolozsvár, Zöldi Miklós és családja, szolgabíró, Radnót, Péter Ferencz kép. tan. felesége és leánya Mária, Székelykeresztúr, Péter Antal p. isk. tan. és családja, Torda, Scharl Vilmos takp. igazgató és családja, Torda, Homolay Lajos h. pénzügy igazgató felesége és leánya, Székelyudvarhely, Persián János kereskedő családja, Székelyudvarhely, Dr. Vass Lajos ügyvéd családja, Székelyudvarhely, Florián Bogdán kereskedő és családja, Székelyudvarhely, Özv. Szarka Árpádné és leánya, Székelyudvarhely, Dr. Bodolla Gábor törvényszéki elnök családja, Székelyudvarhely,

Fekete Gábor, kir. tábla-elnök és családja, Kolozsvár, Id. Dézsi Antalné, földbirt. és vendéglős, Székelyudvarhely, Ifj. Dézsi Antal, vendéglős és birtokos, Székelyudvarhely, Hügel Lipót nagykereskedő felesége és fia, Szászrégen, Özv. dr. Kovács Mórné és családja, Székelyudvarhely, Vajda Lajos fakereskedő felesége és családja, Székelyudvarhely, Kiss Sarolta, felsőbb leányisk. tanítónő, Kolozsvár, Szabó Nándor szolgabíró családja, Székelyudvarhely, Borosnyai Lajosné, Székelyudvarhely, Borosnyai Pálné, Székelyudvarhely, Dr. Fekete Sándor, cs. és kir. törzsorvos és családja, Bécs, Bepalatz Mathild, építész felesége, Nagyszeben, Herbert Kata, Sill Kata, Jovián János és családja, magánzó, M.-vásárhely, Csák Aladár, ref. lelkész felesége, Vésztő, Dr. Burnáz Imre, igazgató-orvos és családja, Szentegyházasfalva, Dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró és fűrdőbiztos, Székelyudvarhely, Hóry Béla elnök, családja, Kolozsvár, Bod Péter ig. tanár és családja, Nagyszeben, Székely Dénes könyvkereskedő családja, Székelyudvarhely, László Elemér és Mariska, Székelyudvarhely, Özv. Gál Jánosné és családja, Székelyudvarhely, Dobó Ételka, tanítónő, Nagyvárad, Benedek Dénes ref. lelkész felesége, Makfalva, Felméri Margit Makfalva, Szennér Kata, Kovács László, koronkai ref. lelkész felesége és testvére Ravasz Piroska, Nyárádszereda, Vitályos József adóoszt. és felesége, Négyesi Margit tanítónő, Nyárádszereda, Koncz Lajos jogh., Mariska és testvéreik, Székelyudvarhely, Dr. Beczás Gyula orvos és családja, Bácsmegeye, Cs. Szabó Kálmán író felesége, Budapest, Özv. Baczó Lászlóné és leánya, Homoszentmárton, Pongrácz Janka, Budapest, Gündisch Katalin, N.-Disznód, Mathias Mária, N.-Disznód, Bargar Károly, N.-Disznód, Tordai József, kir. bírósági hivatalnok, Nagy-Kikinda.

Székely tanoncok elhelyezése. A székely fiúk ipari elhelyezése ez évben július 25. és augusztus 7-ike közötti időben ejtetik meg a következő helyeken és időben: Nyárádszeredában július 25-én reggel 9 órakor a főszolgabíróságnál; Marosvásárhelyt július 26-án reggel 9 órakor a vármegye házában; Sepsiszentgyörgyön július 27-én reggel 8 órakor a vármegye házában; Kézdivásárhelyt július 28-án reggel 8 órakor a főszolgabíróságnál; Csikszerezében július 30-án reggel 8 órakor a vármegye házában; Gy.-szentmiklóson július 31-én reggel 9 órakor a főszolgabíróságnál; Székelyudvarhelyt augusztus 6-án d. e. 10 órakor a vármegye házában; Székelykeresztúron augusztus 7-én reggel 9 órakor a főszolgabíróságnál. Felvételre jelentkezhetnek 13 évet betöltött és legalább 4 elemi osztályt végzett egészséges fiúk. Az elhelyezést kereső fiúk szülőikkel vagy gyámjukkal jelenjenek meg s vigyék magukkal, vagy a vármegye főispánjának előre küldjék el az iskolai bizonyítványt. Ezuttal csak magán ipari műhelyekbe és ipari szakiskolákba lesz elhelyezés. Ipari szakiskolába csak azok léphetnek, kik legalább 2 gimnáziumi vagy polgári iskolai osztályt végeztek. Helybeli iparosoknak és kereskedőknek figyelmébe ajánljuk a tanonc elhelyezést.

Nagy idők tanuja. Az idő rideg szele nap-nap után, egyre szaporábban, egyre könyörtelenebbül tördeli ágait annak a szép sudaru terebélyes fának, melynek tündöklő virágai az új Magyarország küszöbén, 1848-ban, oly felségesen pompáztak hazánk béréczén-völgyén. Folyó hó 6-ikán igaz részvéttel álltak körül vármegyénk egyik, hazafi éretyekben igen gazdag aggyastyánja, id. *Varga Zsigmond*, fiatfalvi birtokos koporsóját, hogy elkisérjék utolsó útjára a 78-ik évében Istenhez visszatérő öreg urat. A boldogult élete virágkorában, ritka kötelesség tudással, ifju szívének egész melegével, kitartó bátorsággal küzdötte végig a magyar szabadságharcot, mignem a világosi fegyverletétel bekövetkezése az ő kezéből is kicsavarta a fegyvert. Az elkéséredés, mely ekkor annyi égő honfikebelből a nemzeti végvonaglás rémeként tört elő, a forró könnyek, melyek bátor vitézek szemeiből hullottak a világosi fegyvergulákra, bizonyára az ő ifju szívét is meglágyították, de reményét, akarat erejét nem tudták megtörni. A nemzeti gyász ajkait bár elnémitá, de annál izzóbbá, annál szívósabbá tette akaraterejét és már az ötvenes évek elején tagja volt a titkos forradalmi bizottságnak. Itt se kerülte el a szerencsétlen végzet tűzpróbája. Árulás folytán több bajtársával együtt fogságba jutott; hat és fél évig volt fogoly Józsephadtban, mely idő alatt bámulatatos férfi jellemet tanusított. Sem csellel, sem a kínvallatás vérfagyasztó nemeivel, nem volt képes az átkos kamarilla vallomásra bírni. Közönyös megvetéssel tűrte ott az osztrák bérenczek kihívó szemtelenségét is, de keserű fájdalom fogta

el lelkét, mikor elvetemült magyar kémek jelentek meg börtönében, hogy a jó barátság leple alatt törbe csalják a keményszívű hazafit. Annyi szenvedés kiállása után, 1858-ban ismét ott harcol az olasz Garibaldi magyar légiójában, mint szabadsághős, így keresvén az alkalmas teret tennivágyó természetének akkor, mikor itthon a magyarnak még a lélegzés is kockázat vala. Így keresett fájó bánatára gyógyító balszamat, tudván, hogy az új seb, melyet idegen földön kaphat, nem okozhat már nagyobb fájdalmat, mint a milyent édes hazájában hordozni kell. Az olasz szabadságharc lezajlása után hazajött fiatfalvi birtokára, hol békésen gazdaskodott. Politikával csak ritkán foglalkozott köztéren, hanem inkább kulturális téren, különösen a székelykeresztúri tanító-képezde ügyeiben szerzett elévülhetlen érdemeket buzgalmával és bölcs tanácsaival. Számos tisztelőin és rokonain kívül, halálát felesége, nagykedei *Fekete Klára*, fia ifj. *Varga Zsigmond* és neje, valamint három kis unokája gyászolja. (ss.)

A „Székely Kristály“ ásványviz diadala. Amint értesülünk a Székely Kristály viz, megyénk legújabb ásványvize rövid idő alatt nagy tért hódított magának, amennyiben *Riemer K. Gusztáv* festék-gyár és a Székely Kristály viz egyik tulajdonosát, e hó 7-én meglátogatta telepén egy konstantinápolyi török nagykereskedő, ki már eljövetele előtt kapott 250 üveg mintát a Kristály-vizből és mivel az a tengeri utat kiállotta és a versenyt bármely forgalomban levő ásványvizzel szemben felveheti, sietett annak egyedüli elárusítását egész Törökországra nézve hosszabb időre biztosítani, ezért jött el személyesen a helyszínére. Ez ezen alkalommal sikerült is és úgy a festékből, valamint a vízből, melynek tisztasága valamint tiszta kezelése által el volt ragadtatva, több kocsi küldeményt meg is vett és biztosította *Riemer K. Gusztávot*, hogy óriási mennyiséget fog eladni. A telep természeti szépségei is igen hatottak rá és kijelentette, hogy jövő nyarat itt óhajta tölteni a telepén; ezen kilátásba helyezett látogatást *Riemer G. szívesen* fogadta és vendégének meg is hívta. Részünkről csak gratulálhatunk *Riemer Gusztávnak* az elért sikerhez és örvendünk, hogy vizünk a külföldön is tért hódít.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága f. hó 11-én tartotta *Ugron Ákos* főispán elnöklété mellett folyó havi ülését, melyen a biz. tagok csaknem teljes számban megjelentek. Tárgysorozat rendén elsőnek *Dr. Damokos Andor* alispán tette meg jelentését. A jelentés szerint alispáni iktatóra június hó folyamán 827 ügydarab érkezett, melyből 648 nyert elintéztést. Egy évre érvényes utlevél 107 lett kiadva. A jelentés megemlékezett az árviz okozta károkról és a sorozásról, mely a legnagyobb rendben folyt le. E jelentésnél *Dr. Válcsik Ferencz* szólalt fel. A közigazgatás fellendítését, úgy mond, csak az iparfejlesztéssel érhetjük el. Székelyudvarhely város területén működik egy olyan szakiskola, hol a legkiválóbb iparosokat képezik ki, és akiknek elhelyezése biztosítva van. A míg az iskola a kezdet nehézségeivel küzdött, az ifjakat elhelyezni nem lehetett, s talán innen van ezután az, hogy az intézet 51 növendéke közül mindössze 8 volt udvarhelymegyei. Szólv ezt tarthatatlan állapotnak mondja, s éppen ezért indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság hívja fel a közönség figyelmét ez intézetre, s hasson oda a bizottság, hogy a növendékek nagyszámában küldessenek oda. A bizottság az indítványt egyhangulag elfogadta, s megbizta az alispánt, hogy ilyen értelemben a községi előjárásokat és a helyi középiskolák igazgatóságait megkeresse. Az árvaszék jelentését *Orbán János* báró árvaszéki ülnök terjesztette elő. Eszerint az árvaszék iktatójára 1465 ügydarab érkezett, melyből 1269 nyert elintéztést. Gyámság alatt 12155 egyén volt, kik közül felszabadult 98, gondnokság alatt 156, ügygond alatt 638 egyén maradt. — *Dr. Lengyel József* m. főorvos jelentéséből kitűnt, hogy a közegészségügyi állapot kedvező volt, mennyiben a hovenyfertőző betegségek csekélyebb számban fordultak elő. A közkórházban 236 beteg volt. — *Ember János* kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a hó munkásságát jórészt a tanrendek jóváhagyása, a vizsgálatok jegyzőkönyveinek approbálása képezte. — *Stranzinger Emil* pü. igazgató jelentéséből kitűnt, hogy egyenes adóban befolyt 36249 kor. (+ 27152), hadmentességi díjban 138 kor. (+ 64), bélyegdíj és jogilletékben 28896 kor. (+ 24467), fsgasztási és italadóban 79364 kor. (+ 33433), dohányjövédékben 43879 kor. (+ 13881.) — *Révffy* kir. ügyész jelentése szerint a fogházakban 80 elítélt és vizsgálati

társadalomra, a magyar nemzetre, a magyar államra, mint a nemzetiségek, mint a munkás-kérdés.

Magyarországnak nem a függetlenségüket, önállóságukat, a mindennapi kenyérét feláldozó koldusokra van szüksége, hanem szüksége van művelt, a külfölddel minden téren versenyezni képes s ennek folytán jólétnek örvendő iparosokra és kereskedőkre.

Tízezer diplomás éheznek ma már hazánkban, mennyire akarják még e számot növelni?

Fontolják meg jól és komolyan a szülők s ne urakat, hanem iparosokat és kereskedőket neveljenek a gyermekeikből.

Harmadik vonatpárt kérünk.

— A közig. biz. akciója. —

Székelyudvarhely, jul. 13

Bebizonyosodott, hogy a mi vicinális vasutunk azt hiszi, hogy a vasuti közlekedés nem áll egyébből, mint sipolásból és késésből és ezen hitében aztán az utóbbi időben a fővárosi postát hozó személyvonat is minél gyakrabban megerősíti. A helyzet már valóban tűrhetetlenné vált, mert az ember soha sem tudhatja, hogy a menetrend szerinti reggeli 6 óra helyett nem-e délután fél két órakor megy Székelyudvarhelyre, amely ilyenformán, dicsőségére a huszadik század közlekedésének, mind jobban eltávolodott a központtól, közeledés helyett. A csaknem rendszerített késésében egyformán hibás úgy a fővonal, mint a mi vicinálisunk, mely az utat reggel Segesvártól Székelyudvarhelyig 5 óra alatt teszi meg. Vagyis, amíg a budapest-aradi-predeáli gyors az ember Budapestről délután 2 órakor elindulva, éjfél után 2 órakor már Segesvárt van, addig folytatódatosan Székelyudvarhelyre csaknem félannyi idő alatt ér fel.

A postát hozó reggeli személyvonatnak rendszerített késése miatt nemcsak az utazó közönségre háruznak tengernyi bosszúságok, de a kereskedelmet is érzékenyen érinti a postának ki-kimaradása. E tarthatatlan állapotokat Udvarhelymegye közig. biz. ülésében szövéttette Szobotka Rezső kir. főmérnök, kinek egyhangulag elfogadott indítványára, a következő feliratot intézik a kereskedelmi miniszterhez:

M. kir. Kereskedelemügyi Miniszter Urhoz!

Mind sürűbbé és hangosabbá válik a panasz egyrészt a miatt, hogy vasuti összeköttetésünk rosszassága miatt vármegyénket s főleg Udvarhely városát leginkább érdeklő budapesti posta az 506. számú személyvonat hallatlan késései miatt csaknem naponta lemarad és így az Székelyudvarhelyre reggel 1/2 7 óra helyett csak délután 1/2 2 órakor érkezik; másrészt azért, mert a Héjjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. v. vonalán elégtelen számban és mesés lassúsággal közlekedő vonatok miatt a modern technika egyik legnagyobb vívmányát, a vasuti közlekedést, közönségünk nem élvezi, de szenved.

Ezen indokolt és naponta felmerülő jogos panaszok arra indították e bizottságot, hogy egyhangulag hozott határozattal kimondja, felír Nagyméltóságodhoz és azok gyors és gyökeres orvoslását kérje.

Vármegyénk és ennek székhelye számára kétségtelenül a legfontosabb posta a Budapest felől, az 506. számú személyvonattal érkező, mert úgy kereskedő és iparos, mint az összes állami és th. hivatalok, pénzügyintézetek s magánosok ezen irányból kapják legfontosabb leveleiket, az élet lüktetését tanúsító hírlapokat.

Ennek a vonatnak reggel 4 óra 2 perczkor kellene Héjjasfalvára érkeznie. 7612. sz. vonat indulási ideje 4 óra 14 p. és mivel 1 órát, esetleg többet is kell várnia a csatlakozó személyvonatra, az 506. sz. vonatnak legalább 70 perc késésnek kell lenni, midőn azt a 7612-es be nem várja.

Mivel pedig ez a késés és a posta lemaradása napirenden van s csaknem naponta ismétlődik, ennek pedig rendes vonatkezelés és megfelelő menetrend mellett előfordulni nem szabad: az okok után is kutattunk s a többi közt azt találtuk, hogy a rendszeressé vált késést tulajdonképpen a vonat túlterhelése, a gyorsáru kezelése okozza, egyes időszakokban pedig a vasuti kezelő személyzet előrelátás hiánya, felületessége és hanyagsága okozza.

Az évek gyakorlata bizonyára megmutatta már, hogy mely vidékek, illetve állomásoknak van a na-

gyobb gyümölcs, főzelékféle stb. gyorsáru fel és leadása nagyobb kezelőszemélyzetre, esetleg hosszabb tartózkodási időre szüksége, hogy a vonat késést ne szenvedjen, de ezért ily irányban sem a máhások felfogadásánál, sem a menetrend megállapításánál nincsenek az illetékes tényezők figyelemmel az utazó közönség jogos igényeinek kielégítésére; ép így tudható mikor van országos vásár egy-egy forgalmasabb helyen s gyakorlatból tudható mekkora személyforgalom várható, ennek ellenére a legkritikább esetben történhetik gondoskodás arról, hogy a vásári közönségnek megfelelő férőhely álljon rendelkezésére.

Az utazni akarók megrohanják a különben is túltömött vonatokat s miután a beszállásra eredménytelen kísérletek tettek, nagysokára 1—2 kocsi csatolnak a vonathoz, ha ugyan csatolnak, de rendszeren a magasabb osztályok üres helyeit, folyosóit tömők meg utasokkal s ez ismétlődik állomásról-állomásra és bekövetkeznek a fővonalon az 1—2 óras késések.

Nagyban hozzájárul ezen zavarokhoz a nagyobb munkás csapatoknak nem kellőleg előkészített szállítása és hogy a vasúthoz közel fekvő tényre hivatkozom, épen a nagyobb vasuti munkákhoz — kavicsolás, talpa és sinkiváltás — tömegesen szállított munkások beszállításából származó zavarok; holott a pályafentartási osztálynak módjában volna a százával szükséges munkásokat vegyes vagy teher vonatokkal is szállíttatni és nem fokozni a különben is mindennapos késéseket.

Midőn miundezekekre reá mutatunk és a fennálló baj orvoslását kérjük, engedje meg Nagyméltóságod, hogy férelmünk orvoslásának módjára is reá mutassunk.

Mint fentebb jeleztük a h. é. vasut vonatai 70 percz késésig tartoznak a fővonal késésben levő vonatát bevárni, mivel azonban a szóbanforgó 7612-es vonathoz Héjjasfalvától Székelyudvarhelyre 1 óra 59 percz menetideje van és utközben darab árut kezel, tolatásokat végez, egész kocsiakományokat vesz fel és ad le, legkisebb fajtájú mozdonya a rendszeren teljesen kihasznált vonattal nem képes a késésből semmit se behozni. De ugyanezen készlet mint 7611-es vonat innen 7 órakor indítandó Héjjasfalva felé.

Itt időközben a vonatot kell összeállítsa, mivel vasuti állomásunknak fűtőházában mozdony nincs, a mely eleve rendezhetné a vonatot. Ha tehát késéssel érkezik a vonat, késéssel indul, de a feati okoknál fogva ismét képtelen abból valamit is behozni míg Segesvárra érkezik s akárhányszor megtörténik, hogy e miatt az utasok Héjjasfalván nem kapnak csatlakozást az 507. sz. vonathoz.

Ezen bajokon a Héjjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. v. vonatainak menetsebességének növelésével kell segíteni, mert egy 20 év óta fenálló vonalon 39 km. ut befutásához lehetetlen, hogy 1 óra 59 percz, illetőleg 2 óra 11 percz legyen szükséges.

A másik lényeges és indokolt panasz az, hogy vasutunkon csak 2 vonat-pár közlekedik s azok is délelőtt indulnak Székelyudvarhely felé és így azoknak, akiknek Székelykeresztúron alul, Segesváron, Erzsébetvárosban, Megyesen stb. van dolga, aznap vissza nem jöhetnek s mivel a Székelyudvarhelyre közlekedő 7612. és 7614-es vonatok Budapest felől csak a gyorsvonatokhoz bírnak biztos csatlakozással — a fentiekben bőven előadtuk, hogy az 506. számú vonathoz a csatlakozás bizonytalan — a szegényebb néposztály is csak a drága gyorsvonattal kénytelen utazni, ha a késésnek kitéve lenni nem akar.

Miért is kérjük Nagyméltóságodat, rendelje el egy harmadik vonatpár forgalomba helyezését, a mely 5 órakor indulva Segesvárról csatlakozással bírna a Budapest felől közlekedő 508-as és a Brassó felől közlekedő 501-es vonathoz és Székelyudvarhelyről este 9 órakor indulva csatlakozást adna az 581. és 601-es vonatokkal Budapest és a 602-es vonattal Brassó felé.

Ezen vonat-párra nézve hivatkozunk Nagyméltóságod hivatali elődjének a héjjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. v. részvénytársasághoz intézett 26276/IV.—1904. számú azon rendeletére, melylyel a motor-kocsik bevétele esetére ezen vasutvonalat első sorban helyezte azok között, amelyek motor-forgalomra berendeztetnek. Mivel pedig tudomásunk szerint ezen kocsik nemcsak beváltak, de az arad-csanádi h. é. vasuton gyorsvonat sebességgel járó ilyen kocsik jó sikerrel vannak forgalomban: kérjük, hogy legalább ezen 3-ik vonalpárt

motor-kocsikkal méltóztassék forgalomba helyezettetni.

Az előadottakat összegezve kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék sürgősen elrendelni, hogy az 506-os vonat menetrendje pontosan betartassék, hogy az ahhoz csatlakozó vonatoknak a postát leadhassa;

hogy a 7612. sz. vonat az előbbi mindenkor bevértje és erre való tekintettel a megengedett menetsebesség kihasználásával rövidebb menetidőt kapjon;

hogy a héjjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. v. vonalán egyfelől az 501. és 508. sz., másfelől az 581., 601. és 602. sz. vonatokhoz csatlakozással bíró új vonatpár helyeztessék forgalomba és ehhez motor-kocsik használtassanak, ha azok a szóbanforgó vasútvonal emelkedési viszonyainak is megfelelnek.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, július 15.

Az adókvetés.

Az adóprésem nagyot csavartak.

Az adókiszámítási javaslatokat feltűntető III-ad osztályu kereseti adókvetési lajstromot, Székelyudvarhely város adóhivatalánál közszemlére kiállították.

Az ipar, kereskedés, a vállalkozás és a szabad-lateiner-pályák emberei, ügyvédek stb., jogosan szörnyedtek el, amikor a lajstromból megállapították, hogy valamely eddig nem kellően kiderített oknál fogva, az ócska adóprésem akkora csavartak, hogy minden jóra való adófizető feljajdul bele.

Hogy ez itt Székelyudvarhelyen mit jelent, talán fölösleges volna részletezni akkor, amidőn az ipari és kereskedelmi pangás hanyatlásáról csaknem hetenként beszámoló cikkeket irtunk s irt az egész hazai sajtó. A megélhetési viszonyok — leszámítva a felső gyergyói állapotokat — talán sehol sem oly nehezek, mint éppen nálunk, hol az utóbbi évek gazdasági depressziói fölötté drága piacot teremtettek, a melylyel élénk ellentétbe van az ipar és kereskedelem föllendülése, különösen ez utóbbi-é, a melyről ma-holnap csak mult időben beszélhetünk.

Tehát beigazolt a város polgárságának az adókvetésről való félelme akkor, amikor a többségnél 30—150% adó-emelkedést lát, beigazolja látja azon feltevését, hogy az adókvetésnél kezdődik a fikciók, a legtermékenyebb fantázia, a vak véletlen birodalma. Fikción épült föl egyenes adórendszerünk, mert ugyan ki állítaná, hogy van kapcsolat a reális élet és a harmadik osztályu kereseti adó között. Szomorú beigazolást nyer ez éppen most, amidőn itt nálunk az adóleszállítását várhattuk volna jogosan, s — ime helyette általános adóemeléssel lepnek meg.

Sajátságos, hogy a mi adónk olyan, hogy — a jó isten tudja annak a titkát, hogy miből, — évről-évre magától nő, mint a lóhere. Nálunk az alap elv az, hogy az ember évei számával vagytonban és jövedelemben is gyarapszik. Hogy ezt miféle filozófiai rendszerből merítették, az titok; de tény az, hogy a gyakorlatban nagy sikerrel alkalmazzák. Az adókvető bizottság hivatal-előadója mindenkinek adóját felstrófolja. Ez roppant egyszerű dolog. Aki elmulasztja a védekezést, azon a fölcsigázott adótétel rajta marad; aki pedig hősiesen védi magát, azzal kiegyeznek. A kincstári profit így egészen bizonyos.

A kvetési tárgyalások Székelyudvarhely városánál folyó hó 18-ikán, szerdán, veszik kezdetüket s így az azon való megjelenésre felhívjuk az érdekelteket.

A kvető-bizottság meglehetősen jól van összeállítva ez alkalommal, amennyiben elnöke Sándor Mózes kir. tanácsos, tagjai pedig Szabó István, Persián János, Ferenczy Gyula és Gáspár József. Azonban ez a bizottság is csak az esetben lehet segítségére az adózó polgároknak, ha az illetők a tárgyalások rendén felemelik az indokolatlan emelés ellen szavukat, mivel ellenesetben az előadó könnyen érvelhet azzal, hogy ime, az emelés jogos, mert hát maga az illető fölöslegesnek tartotta a tiltakozást.

Az emelés most, midőn gazdasági depresszió van, érthetetlen s annyival inkább az, mivel maga a pénzügyminiszter a kvető bizottságok előadói tisztét végző tisztviselőket, határozottan utasította a méltányosságra, így tehát a mostani emelés nem felsőbb utasításra történt.

Figyelmeztetjük tehát a III-ad osztályu adó alá eső közönséget, hogy a tárgyalások iránt érdeklődjék, azon jelenjék meg, mert ezzel saját maga romlását előzheti meg.

fogoly volt letartóztatva. — *Szobotka* Rezső kir. főmérnök jelentéséből kitűnt, hogy a közutak állapota kielégítő; az árvíz rongálások jórészt helyreállítottak. Jelentése kapcsán indítványozza, hogy 1. a bizottság a minisztertől az árvíz által okozott rongálások helyreállítására 25 ezer korona rendkívüli segínyt kérjen; 2. a minisztertől a vonat menetrendjének betartását, s egy harmadik vonat beállítását kérelmezzék és 3. a postaigazgatóságot a postai kézbesítők számának szaporítása végett megkeressék, hogy a mostani azon tarthatatlan állapot, miszerint a reggel érkezett levelek csak délben, vagy éppen délután kézbesítetnek, megszüntetessék. Dr. *Válentsik* Ferencz úgy véli, hogy a 25 ezer korona segély csak ideiglenesen orvosolja a bajokat. Helyesnek tartaná, miszerint azon korábbi eszmét, hogy a vasúti részvényeinkből a berubázási összeg terhére mintegy 190 ezer frt értékű részvényt az állam megváltson, a bizottság szorgalmazza, a mely összegből aztán utjaink teljesen rendeztetnénk. Indítványozta továbbá, hogy irjanak fel, miszerint a székelyudvarhely-gergyői vasút kiépíttessék, anyival inkább, mivel e megyének állami vasútvonala mindössze 7 kilométert tesz ki. Szükségesnek tartja szólni, hogy a vasúti költsön konvertáltassék, illetve olcsóbb kamatu kölcsönrel cseréltessek ki. Felszólaltak még *Daniel* Lajos, ki a vargyas—felsőrákosi út teljes kiépítését sürgette meg, Dr. *Mezei* Ödön felszólalása szintén oda vergált míg *Ember* János a főmérnök indítványát azzal óhajta kibővíteni, hogy a vasúti késelelem adminisztratív úton segítsenek. Dr. *Damokos* Andor alispán szintén a főmérnök indítványához szól és abba azt a módosítást ajánlja, hogy a kérelmezett harmadik vonatot este 6 órára érkezék fel és 9 órakor induljon vissza. A módosítást elfogadták. *Szobotka* főmérnök kéri *Válentsik* Ferenczet, hogy a 25 ezer kor. segély kérését ne komplikálja a nagyszabású beruházás kérésével, mert az az ügyet késedelmeztené. Dr. *Válentsik* indítványát a jövő alkalomra feantartja. Elnök ezután a főmérnök indítványait elfogadottnak enunziálta. — *Zonda* József áll. állatorvos jelenti, hogy az állategészségügy kedvező volt. A vámon kívüli vásárok megszüntetésére az alispántól érélyes intézkedést kértek. — *Daniel* Lajos közigazd. előadó jelenti, hogy az árvíz károk és jégeső több községben okoztak lényeges károkat. A kirendeltség által elszállított munkások folytán, a munkás hiány az egész megye területén fölötté érezhető volt, s éppen azért indítványozza, hogy ez ügyben a miniszterhez felirjanak, mivel e munkás export, mely töre teszi a birtokos osztályt, erkölcsileg is káros. A rozs közepesen szemzett, a buza megdült, a zabból 7 mm. termés várható. *Ugron* Ákos főispán-elnök a munkások exportálását szintén nem helyesli, azonban mikor mint főispán ide jött, már a szerződések a munkásokkal meg voltak kötve, s így a dolgon segíteni ez alkalommal nem lehetett. E tekintetben helyesli a felirat intézését, s ő maga is előterjesztést tesz, hogy jövőre munkások innen ne szállítsanak el. A felirat megszerkesztésével *Daniel* Lajos előadót bízták meg. — Ezután a tárgysorozati pontokat tárgyalta le, mely után az ülés véget ért.

Nyári csendélet. A fürdőszézon beálltával a városra egyszerre ránehezedett a kanikulai hangulat, üresek (és porosok) az utcák, csak napnyugta után kezd egy kissé megélni a főutca. De hát az a rémes csend, nem éppen anyira tartja magát mint a meleg, mert a mig az változatlan, addig a másikat kivált éjjelenként néha-néha zajos mulató csoportok zavarják meg. Egy ilyen mulató csoport kedre viradó éjjel nem csak a csendet zavarta meg, de az ügyvédek cégétábláját is össze akarta zavarni, sőt a hősiesség még a fodrász tányérokat sem kimélte meg. Persze ez mind a sötét éj leple alatt történt, s nagy volt a vig kománia bámulata, midőn reggelre virradva hősiességüket városszerte beszélték, sőt az elemelt cégétáblák tulajdonosai már a rendőrségnél is feljelentést tettek az illetők ellen. A dolog már-már komoly fordulatot vett, midőn az éj lovagjai észhez térve, bocsánatkéréssel és új táblák rendelésével a károsok szívességéből elsimitották a botrányt. Az eset mindenesetre tanulságos volt az illetőkre nézve, s mi ezen eredménnyel most megelégszünk.

x A sertésvész gyógyítása. Nálam, valamint szomszédaimnál a sertésvész nagy erővel fellépett. Kísérleteztem a *Hazslinszky* fűv. gyógyszerész által előállított „*Sarin*“ nevű gyógyszerrel, mely minden alkalommal fényesen bevált és sok szegény embernek mentette meg kis vagyókáját, ezért gazdátársaimnak a „*Sarin*“ -nal való kísérletezést a legmelegebben ajánlom. *Kurucz* Sándor, ev. ref. lelkész, Rádfalva, Baranyamegye.

x Tanoncz, jó házból való, 3—4 gimn. osztályt végzett, e lap nyomdájába felvétetik.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Járásí jegyzői értekezlet Zetelakán. F. hó 12-én Udvarhelyjárás főszolgabírója Dr. *Demeter* Lőrincz elnöklete alatt a járás jegyzői kara jegyzői értekezletet tartott, a melyen mélyreható tanácskozás tárgyává tették a jegyzői ügykezelés egyszerűbb, egyöntetűbb módozatát, a többek között berendezték a már korábban elkészített jegyzői szertár szekrényt, mely a maga nemében páratlan és az irattári kezelés egyöntetű, és könnyű módját mindjárt már az első tekintetre a szemlélő elé tárja. Ennek berendezése eddig érzett nagy szükségét pótolja a jegyzői irodában, mert a leglaikusabb irni és olvasni tudó ember gyorsan megtalálhatja magát benne. Mindennemű szerelvény és irat, lajtsrom a maga helyén van, a kezelési könyvek, iktatók, nyilvántartások elhelyezése és nyomtatványok elosztása oly módon van elrendezve, hogy az egész jegyzői iroda felszerelés, miképp az anyakönyvvezetésnél van — úgy itt is ezen szekrényben teljesen be van osztva, por nem fedi, asztalokon nem hever üggydarab, hanem mindennek meg van a maga helye, szóval az udvarhelyi járás jegyzői ezen szekrény beállításával nagy könnyebbségnek jutottak birtokába és a kellő csin — mi egy irodának főkélléke — az irodákön meglátható.

Máté József segédjegyzőt illeti meg a berendezés művében az érdem, ki páratlan buzgalommal munkált és munkál ilyenmő dolgok tökéletesítésén.

Ezen értekezleten szóvá tetetett egy a községet és birtokosságot érdeklő mindennemű befizetendő járandóságok fizetőkönyve megszerkesztése is, de mert a községek mindennemű alakját tekintetbe kell venni, ezen fizetőkönyv elkészítésére bizottság küldetett ki, mely bizottság a költségtervek és zárszámadások megőrzése szabályozására nézve is javaslatot lesz hivatva készíteni.

Ezek után a zetelaki jegyzői iroda kezelése vizsgálata rendén széles vitában mutatta meg a járás mindenik jegyzője, hogy akarja és tudja is az ügyviteli szabályzat minden pontjából előtörő szabatoságot a jegyzői iroda kezelésénél érvényesíteni.

Majd a délutáni órákban midőn a szellemes vitában kifáradtak, a szives házigazda fehérasztalánál a kedves háziasszony és nemes nagy családja társaságában jót ebédelt a társaság s kellemes eszmecsere k fűszerezte ebéd után az estéli órákban saját faluja felé távozott a lelkes gárda minden tagja.

Dr. *Demeter* Lőrincz főszolgabíró és szolgabírói, *Ferenczy* számvevővel egyetemben mindig újabb meg újabb jelét adják azon páratlan jóindulatának, melylyel a községi élet fejlesztését szívükön viselik. Vajha mindenütt úgy gondolkoznának, mint Zetelakán történt, akkor szebb jövő lenne a közélet mezején. Adja Isten, hogy úgy legyen mindenütt. (—n.)

IPAR és KÖZGAZDASÁG.

Székely háziipari kiállítás.

A következő felhívást vettük:

Uttörő munkát kezdünk meg, midőn hazafias érdelemtől indítatva azon elhatározásunkat kívánjuk megvalósítani, hogy a székely háziipart azon polczra emeljük, mely azt megilleti.

Tudvalevő dolog, hogy hazánk termőföldje már-már nem képes a biztos kereset és megélhetést fiainak nyújtani s így vándorbotot kénytelenek oly sokan kezükbe venni, új hazát és megélhetést keresni maguknak.

Önönmagunk vagyunk okai egyrészt annak, ám-bár, hogy oly sok szépet és hasznost képes székely népünk háziiparilag előállítani, pang mégis minden, amennyiben a nagyban és tömeges készítésre a kellő kereslet hiányzik, a vásárló piacok felkutatva és biztosítva nem lettek ezideig, hogy így az idegen hasonló árukészítmények kiszoríthatók legyenek. Ez az oka, hogy oly keveseknek ad kenyeret az igazi székely háziipar.

Sokat kísérleteztek és sokat akartak már segíteni a székely háziipar előmozdításán, de hiányzott a kereskedelmi szellem, mely a jóakaratot elősegíthette volna céljukban.

A fenti okok miatt égető szükségesnek tartjuk mindazon háziiparral foglalkozókhoz fordulni, midőn felhívjuk, hogy úgy a saját, mint hazánk érdekében, miután *állandó székely háziipari kiállítást rendeztünk Székelyudvarhelyen*, vegyen részt azon mindenki, bármint saját készítményével. A kiállításért díjazás nem számítatik föl.

A kiállítandó tárgyak *Szenkovicz János utóda* vagy *Rösler és Gábor* céghez *Székelyudvarhelyre* küldendők folyó hó 30-ig, versenyképes árak jelölésével, ugyszintén annak kijelentésével, hogy bizonyos időn belül mennyit képes előállítani.

Azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a jövő őszi és téli időnyre már e kiállítás eredménye folytán sok munkáskéznek keresetet biztosíthatunk, Maradunk hazafias üdvözzellet:

Rösler és Gábor,
Szenkovicz János utóda.

A Gazdasági Egyesületből.

A Gazdasági Egyesület f. hó 10-én tartott ülésére, jóllehet a meghívó fontos tárgyakat, köztük a gazdák érdekképviseletének az ügyét jelezte, az érdeklődés, valószínűleg mert egyrészt munkával a gazdák túl vannak terhelve, másrészt mert a fürdő-idény elvonja az embereket a közügyek szolgálatától, a megszokottnál kevesebb tagot hozott össze.

Szönyegre került elsősorban a gazdák érdekképviseletének a kérdése, mely javaslatból céljából *Ugron* Ákos elnök, *Hlatky* Miklós titkár, *Ugron* Zoltán, *Daniel* Lajos, *Szabó* István, *Máthé* Pál, *Gyárfás* Endre, *Szabó* Gábor, *Orosz* Lajosból álló bizottságnak adatott ki; a bizottság még e hó 17-én d. e. 10 órakor fog a kérdéssel részletesebben foglalkozni.

A fejérmegyei gazdasági egyesületnek a m. kir. pénzügyminiszterhez intézett feliratának, mely a földbérlek III. oszt. kereset adójának méltányosabb alapra fektetését kéri, hasonló szellemű felirattal való pártolása lett elhatározva.

Gróf *Károlyi* Sándor szobrára az egyesület 40 koronát szavazott meg.

Tudomásul vették a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumnak az oklevéllel nem bíró gazdatisztek képesítésére, gyümölcs feldolgozó gépek adományozására vonatkozó leiratai. Az E. G. E. által rendezendő tenyészállat vásár és ipar kiállításra a gazdák figyelme felhivatik.

Felir az egyesület a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszterhez a Székelyudvarhelyt létesített csikó-legelő és a tartalék munkásokul kivitt munkásoknak mielőbb való haza bocsátása ügyében, hogy a munkás kivitelből származott bajok legalább némileg enyhíthetők legyenek. Keserű panaszok hangzottak el e kérdés tárgyalása közben a megjelent gazdák részéről, mely panaszok hatása alatt elnök-főispán ígéretet tett arra nézve, hogy minden befolyását közbe fogja vetni arra nézve, hogy a munkás kivitel, ezzel a közép- és kisbirtokosok tönkretétele megakadályoztassék.

Szabó István jelentést tett a szüzugyula állapotáról, amelyet kifogástalannak jelez, felemlíti, hogy a kísérletképen kihajtott nyugati fajta borjúk kiváló jó minőségben vannak.

Szó került még a tejszövetkezetekkel kapcsolatosan létesítendő juhturó gyárról, cseléd mizériákról, a szövetkezeti háziynul tenyésztesről, a hadsereg anyagszükségletéről, egyszóval a gazdákat egyetemlegesen érdeklő ügyekről.

Az általános benyomás a gyűlés lefolyásáról most is az volt, hogy a gazdákra nézve sok és üdvös terv volna megvalósítható, ha több volna bennök a vállalkozási kedv, ha nagyobb volna a saját ügyeik iránti érdeklődés. Reméljük, hogy üdvös változásnak nézünk elébe, ha a gazdák érdekképviselete törvényhozási uton rendezve lesz.

Nyilttér.*

Válasz Adler Elek urnak.

Az *Eiszler* és *Bröder* cég állítólagos képviselője *Adler* Elek azzal akart engemet kihívni, hogy a „Székelyudvarhely“ című lapban egy csomó alaptalan s beteg fogalmazóját méltán jellemző, szennyes szóval megrágalmaz. A kirohanás czéltalan és értéktelen, mert az első szótól az utolsó szóig valótlán. Hidegvéremet nem izgatja, mert tudom, hogy bolond liból bolond szél fuj! de hogy a köztisztviselő iyesmiktől jövőre óva legyen, a büntető bírósághoz fordultam állítólagos *Adler* Elek rágalmozásáért, hol *Szélys* Lajos állatorvostanhallgató, *Péter* Gábor és *Kerekes* Ferencz érettségi vizsgát tett tanuló urak igazolni fogják mint fül és szemtanuk, hogy nevezett cikkíró beszámíthatatlan botrányos állapotában végtelen esetlenül viselkedett s a kutyakorbácsot is azért nem kapta meg, mert látszott rajta, hogy azt sem tudja magáról, hogy fiu-e vagy leány. Ezzel e téren végeztem *Czikkiróval* örökre s kijelentem, hogy jövőre bármit is írhat, de válaszra nem érdemesítem, hanem illő módon veszek magamnak elégtételt.

Felsőboldogfalva, 1906. jul. 13.

Ferenczy Lajos.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytárs.
Székelyudvarhelyen a fő-,
valamint a Székelykereszturi és oklánd
fiókjaitól

elfogad betéteket

évi 4% kamatoztatás mellett, (a tőke-
kamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad

váltókra évi 7%
betáblázott kötelezvényekre évi 6%
kamat és lejáratonként 20 fil. díj mellett
(ez idő szerint.)

**Bevált sorsjegy- és érték-
papír-szelvényeket.**

Az igazgatóság.

nélkül ne együnk levest.

Szerves anyagoktól mentes!

SZÉKELY KRISTÁLY

KAMILLA-FORRÁS

A Kárpátok gyöngye.

Természetes ásvány-
GYÓGYBORVIZ

Kutkezelőség: Székelyudvarhelyt.

Ezen természetes gyógyborviz a légző és emésztő-
szervek hurutos bántalmánál, angolkor, csontlággyu-
lás, vese- és hólyag-betegségeknél páratlan gyógy-
szer. Szabad és kötött szénadtartalmánál, valamint
szerencsés összetételénél fogva nagy befolyással van
az étvágy fokozására és elősegíti az emésztést. —
Mint hűsítő és üdítő ital, borhoz használva, a leg-
első a borvizek között.

Szerves anyagoktól mentes!

Kiadó szálloda!!

Központi Szálloda

összes felszerelésével és berende-
zéssel betegség miatt több évre

kiadó.

Ertekezhetni: itt helyben a tulajdo-
nossal.

Legújabb szabadalom
**„LUX“ ACETILEN-
gáz-fejlesztő készülékek**
önálló telepeknek világítására!!
Kezelés nélküli, önműködő, vízbe-
eső rendszerű, teljesen veszélytelen
fejlesztők.

Villamos berendezések

városok, kastélyok, gyárak, szál-
lodák, malmok- és magán házak
világítására és erőátvitelre

Specialitás: **Önálló telepek (electrogének.)**

Motorok: benzin-, gáz stb.-re.
Üzembiztos, tartós és kevés keze-
lést igénylő legolcsóbb gépek.

Fejér és Schmiedt

Budapest, Eötvös-tér 2. sz

KORBULY gyógyszerész-féle
„FENYŐ-BORSZESZ“

„Sósorszesz havasi fenyőkivonattal“

tartalmazza a havasi fenyő balsamduz erejét
s mint ilyen kipróbált jó hatásánál fogva nél-
külözhetetlen háziszser, mely ugy külsőleg mint
belsőleg használható.

Ugyisintéu kitünő háziszser a már igen
elterjedt

KORBULY gyógyszerész-féle

„Sósorszesz.“

Nagybani főraktár:

Udvarhelyvármegye részére

Gál János Utóda

ezégnél

Székelyudvarhelyt.

Valódi ólomzárolt luczerna és heremag.
Erfurti vetemény- és virágmagvak.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
szives tudomására hozni, hogy üzlete-
met áthelyeztem az Alsó-piaczterre,
a szent Ferenczrendi barátok temploma
közeliében levő, újonnan épült

Frölichné-féle helyiségbe

hol egyszer-mind nagyon szép raktárt
rendeztem be mindennemű fűszerárúk-
ban, rizsek, kávék, tisztított petroleum,
porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmu-
árúk, függő, fali és asztali lámpákban.

Aradi lisztokban stb. stb.

**Mindig friss fűsze árúk tisztán
kezelve.**

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség
szives pártfogását, ígérem, hogy igye-
kezni fogok minden esetben igen tiszt-
elt vevőimet a legjobban és legolcsóbb-
ban kiszolgálni. — Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY

Ablaküvegezés és képráma-készítés.

Nagy raktár Baross, Borszéli és Kászoni vizekben

**„CERESS“
étel-zsírral**

(Kókuszdíókból)

készített ételek jóízűek és a leg-
gyöngébb gyomornak is jók.

Schicht György

„Ceres“ tápszerművek
osztálya. Aussig, E/m

A legtartósabb!

GYORS SZÁLLÁS!

A festett padló vízzel mosható!!

A világhírű

— kiváló finom és tartós —

„EMKE“

szoba padló-lack

kapható:

GERGELY JÁNOS UTÓDA

Jamás Balázs üzletében

Székelyudvarhelyt,

hol a legjobb minőségű aradi liszt-
kiváló finom kávé-, fűszer-, festék- és
egyéb házi cikkek legszolidabb be-
szerzési forrása.

Tükör fényes és szagtalan!

5 koronáért

küldök egy postacsomag 4 és fél kiló (kb. 50 drb)
kevessé megsérült

pipere-szappant

rózsa, linomtej, orgona, ibolya, rezeda, jazmin, gyöngy-
virágból szepen összevalogatva, a pénz előzetes be-
küldése esetén v. utánvétellel.

Auffenberg József, Budapest, Bezerédi-n. 3.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSOI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál